

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

Видається з 1933 р. № 29 (1522). 30 ВЕРЕСНЯ 1983 РОКУ. Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

СТУДЕНТИ ОДУ ПРОДОВЖУЮТЬ САМОВІДДАНО ПРАЦЮВАТИ НА
ПОЛЯХ ОВДІОПОЛЬСЬКОГО, ІЗМАЙЛЬСЬКОГО ТА ІВАНІВСЬКОГО РАЙОНІВ.

ПРОДОВОЛЬЧУ ПРОГРАМУ - ВИКОНАЄМО!

ХІМІКИ В РАДГОСПІ

Вже не перший рік приїжджають хіміки в цей придніський район — радгосп ім. С. М. Кірова. Безкраї поля, луки, озеро біля села Кислиця самі по собі настраюють на піднесений лад. А коли він ще помножений на молодечу запальність, на трудовий ентузіазм, на романтику комсомольського життя — тоді народжується героїчна праця. І це щодня доводять юнаки і дівчата хімічного факультету.

165 хіміків працюють на збиранні томатів з неабияким вогником, щодня даючи вище норми, а кращі — передовики — і до двох, трьох і більше норм.

Власна ініціатива комсо-

мольців значить чимало, але до чинників такого трудового піднесення треба додати значну роботу комсомольського штабу, очолюваного студенткою II курсу Таїєю Андрусяк. Штаб спрямовує соціалістичне змагання в потрібному напрямку, підсумовує успіхи й недоліки комсомольського молодіжного колективу за робочий день, випускає щовечора «Комсомольський листок». Тут кожний добре знає: не ті помідори, що на полі, а ті, що в державній коморі. І зібрати їх треба швидко, без затрат. І вся ця робота, в свою чергу, ведеться під пильним оком і вмілим, тонким кері-

вництвом командира загону хіміків В. Ф. Анікіна (доцента кафедри органічної хімії) та комісара С. М. Павленка (асистента кафедри фізичної хімії).

На спортивній площадці вечорами студентські команди змагаються з волейболу і футболу, біля озера весело палахкотить вогнище, звучить дискотека, читаються лекції.

Цікаво і творчо проходить трудове життя у нашій молоді на радгоспних полях. І цей місяць, я впевнений, для них залишиться пам'ятним назавжди.

В. НІКІТІН,
заступник декана
хімфаку, доцент

ПО-УДАРНОМУ, ПО-КОМСОМОЛЬСЬКОМУ!

Щороку значна частина студентів механіко-математичного факультету працює на полях Одещини, зокрема — в Овідіопольському районі. Як правило, громадсько-політична робота в сільськогосподарських загонах завжди ведеться на високому творчому рівні. І в цьому році мехматівці не відстають від кращих успіхів за минулі роки. Створено штаб по роботі з загонами, членами якого стали наші кращі комсомольські ватажки, члени активу. Штабом визначені конкретні завдання по роботі комсомольського бюро в цих загонах, розроблено напрямок громадсько-політичної практики.

На помідорах в селі Йосипівці (овочево-дослідна станція) працює 230 студентів факультету, організовано соціалістичне змагання між бригадами, індивідуальні змагання. Керує бригадами комсомольське бюро, котре очолює комсорг Іра Олександрова (III курс, прикладне відділення).

Робота йде ударно. Деякі студенти виконують по дві три норми в день, серед них: І. Мунько (IV курс), Л. Яновська (II курс), Л. Хорошун (III курс). На передовиків рівняються також всі інші, відстаючих немає. Загін працює під загальним девізом: 110 тонн помідорів щодня!

Не менш запально працюють студенти мехмату (IV курс класичного відділення) і в с. Надлиманське. Вони постійно перевищують норму, йдуть попереду морехідного училища, верстатобудівного технікуму, медучилища, істфаку і РГФ ОДУ. Ось для прикладу кілька даних: за 20-те вересня 32 студенти мехмату збрали винограду 18,460 кг, 48 студентів РГФ — 13,110 кг, 79 істфаку — 32,530 кг, в середньому на одну людину це виходить так: мехмат — 576,9, РГФ — 273, істфак — 412. І це в той час, коли кількісно загін мехмату

найменший! Подібне співвідношення виробітку спостерігається і на збиранні овочів.

Нещодавно наша агітбригада зробила виїзд з концертною програмою та дискотекою на колгоспні поля, чим теж сприяла значному піднесенню і настрою і праці студентів факультету, та, значить, — і престижу всього університету. То ж сумно за юнаків і дівчат істфаку та РГФ, котрі не виконують поставлених перед ними завдань, ухиляються від роботи, не болять за нею душею. На останніх зборах в Надлиманському комсомольці мехмату викликали на соцзмагання комсомольців цих факультетів, і ми сподіваємося, що найближчим часом це дасть певні позитивні результати.

Н. ШАНДОРОВСЬКА,
член комітету комсомолу,
студентка IV курсу,
мехмату.
Овідіопольський район.

Зустріч ветеранів

27 вересня в університеті відбулися збори ветеранів Великої Вітчизняної війни з участю ветеранів праці та комсомолу.

Вступним словом збори відкрив секретар парткому ОДУ доцент Л. Х. Калуст'ян.

— Комуністична партія, — підкреслив він, — високо цінує ветеранів війни і праці, тих, хто кував перемогу на фронтах війни і в тилу, працював в роки перших п'ятирічок, відроджував на-

родне господарство. Новим свідченням їх великих заслуг перед Батьківщиною стала зустріч, яка відбулась 15 серпня ц. р. в ЦК КПРС з ветеранами партії. Ця зустріч, глибока і змістовна доповідь на ній товариша Ю. В. Андропова знайшла гарячий відгук в серцях всіх радянських людей, нашого університетського колективу.

На зборах зі звітом про роботу ради ветеранів і про завдання, що витікають із

промови товариша Ю. В. Андропова на зустрічі ветеранів партії в ЦК КПРС, виступив голова ради ветеранів війни М. Т. Ольшевський.

Потім виступили ветерани Г. М. Ахламов, М. Ф. Орзіх, Є. А. Позігун, А. В. Гриньова, М. П. Іванов та Г. Є. Деякін.

Учасники зборів намітили заходи для посилення лекційної, пропагандистської та агітаційної роботи в масах, для поліпшення виховання молоді.

ДОШКА ПОШАНИ

Рішенням парткому, ректорату, комітету комсомолу Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету імені І. І. Мечникова на Дошку Пошани заносяться:

Студенти II—IV курсів юридичного та філологічного факультетів С. Машталер, І. Мокіна, Т. Журавльова, В. Білих, О. Гончаров, Ю. Щур, В. Пироговський та Ю. Бора, які щоденно перевищують норми на збиранні картоплі, томатів і винограду в радгоспі «Озерний» Ізмайльського району.

Студенти мехмату І. Мунько, В. Станкова, Н. Дятел, Л. Триколич, Т. Кара, Л. Яновська, О. Дубчак, Н. Маковійчук, які щоденно перевищують норми на збиранні томатів в с. Йосипівка Овідіопольського району (овочева дослідна станція).

Студенти хімфаку Н. Белека, Н. Афоніна, І. Думанська, С. Коровін та Н. Оголюк, які щоденно перевищують норми на збиранні томатів в радгоспі ім. С. М. Кірова Ізмайльського району (керівники В. Ф. Анікін та С. М. Павленко).

ДО ПОЧАТКУ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ В МЕРЕЖІ ПАРТІЙНОЇ ОСВІТИ

1 жовтня починається навчальний рік в мережі партійної освіти. В зв'язку з цим в парткомі університету відбувся семінар-нарада керівників методологічних і теоретичних семінарів і пропагандистів середньої ланки, присвячений цій події.

Семінар-нараду відкрив секретар парткому ОДУ доцент Л. Х. Калуст'ян. Він розповів про завдання партійної освіти в 1983—1984 навчальному році, котрі витікають із рішень червеневого

Пленуму ЦК КПРС.

На семінарі-наradі виступили професор М. Ю. Раковський і заст. секретаря парткому доцент Е. Н. Василевська, які зосередили увагу присутніх на організації і проведенні занять, дали методичні рекомендації по проведенню занять з теми: «Ідеологічна робота — справа всієї партії, кожного комуніста».

РАПОРТ

МОЛОДИХ КОМУНІСТІВ ОДУ —
УЧАСНИКІВ ЛІТНЬОГО ТРУДОВОГО
СЕМЕСТРУ 1983 РОКУ.

Ми, 58 молодих комуністів — учасників літнього трудового семестру 1983 р., рапортуємо про виконання прийнятих зобов'язань в честь 80-річчя II з'їзду РСДРП.

Відповідаючи ділом на постанову ЦК КПРС про 80-річчя Другого з'їзду партії, виконуючи рішення червеневого (1983 р.) Пленуму ЦК КПРС щодо посилення ідеологічної масово-політичної роботи серед комсомольців, нами були проведені громадсько-політичні читання «Партія — розум, честь і совість нашої епохи» в студентських загонах Тюменської, Ворошиловградської, Валінської та Одеської областях. Прочитано понад 200 лекцій. В багатьох загонах були організовані майовки, проведені вікторини, випущені листівки.

Нами надана допомога в проведенні та організації зустрічі з 32 ветеранами партії і революції, комсомолу і праці.

На яких би будовах краї-

ни не трудилися літом студенти Одеського університету, всі ми, комуністи і комсомольці, стали на ударну трудову вахту. В день відкриття Другого з'їзду РСДРП — 30 липня — працювали з підвищеною продуктивністю і безкоштовно.

Нами зароблено 2060 карбованців. Гроші перераховані в фонд спорудження пам'ятника Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 років в м. Москві.

23 серпня в загонах проведені Ленінські уроки «Товариш партія, ми з вас беремо приклад», встановлені пости і покладені квіти біля історичних революційних пам'ятників нашої Батьківщини.

Всі наші успіхи в навчанні і праці присвячуємо рідній Батьківщині, партії. Запевняємо, що будемо і надалі високо нести прапор Леніна, віддавати сили боротьби за перемогу комуністичних ідеалів.

ДО ВІДОМА ДЕЛЕГАТИВ
III ЗАГАЛЬНОУНІВЕРСИ-
ТЕТСЬКОЇ ЗВІТНО-
ВИБОРЧОЇ ПАРТІЙНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

Реєстрація делегатів конференції проходитиме з 10 жовтня 1983 року з 14.00 до 17.00 в приміщенні парткому університету (вул. Петра Великого, 2, кім. 31).

Важливі завдання

Пленум Центрального комітету КПРС, що відбувся в червні цього року, промова на ньому Генерального секретаря ЦК КПРС товарища Ю. В. Андропова стали для всієї партії і народу подією видатного значення. Невідомою частиною діяльності партії являється комуністичне виховання трудящих, турбота про формування людини нового суспільства.

Комуністи, весь колектив кафедри наукового комунізму на відкритих партійних зборах ще в червні, говорячи про підсумки минулого учбового року та про основні завдання майбутнього в світлі рішень червневого Пленуму і промови на ньому Ю. В. Андропова, приділили питанням ідеологічної і політико-виховної роботи.

Викладачі-суспільствознавці, основним завданням яких являється формування у студентів марксистсько-ленінського світогляду, високого рівня політичної ак-

тивності і свідомості, виразили одностайну думку, що мова повинна йти про суттєву перебудову всієї роботи кафедр в даній області. Сюди відносяться, перш за все, підвищення якості викладання наукового комунізму, перехід до активних форм і методів навчання. Рівень інформації сучасного студента досить високий, і це вимагає від викладача і вихователя найвищої професійної підготовки.

Ми переживаємо період, коли наш класовий противник веде масовані і безпрецедентні атаки на соціалізм, на марксистсько-ленінську ідеологію. В зв'язку з цим перед викладачами наукового комунізму стоять завдання виявити особливості сучасної ідеологічної обстановки, проаналізувати основні напрямки ворожої пропаганди, намітити практичні рекомендації.

Особливе значення в сучасних умовах набуває науково-дослідницька робота. Необхідність переходу від

«дрібнотем'я» до аналізу найбільш складних проблем сучасного етапу розвинутого соціалізму — ось магістральний шлях в сучасній науці. Тому колективу кафедри належить проробити серйозну роботу по підготовці до видання колективної монографії, присвяченої питанням комуністичного виховання молоді в розвинутому соціалістичному суспільстві.

Ідейно-виховна робота кафедр включає в себе як складовий елемент безпосередній зв'язок з студентами в позааудиторний час, в гуртожитку, в чому у нас склались певні традиції, і недоцільно відмовлятися від них. Мова повинна йти про їх оптимізацію, про наповнення цих форм новим змістом.

Пленум Центрального Комітету ЦК КПРС намітив широке коло питань, котре належить вирішувати вже сьогодні. І комуністи, всі співробітники кафедри наукового комунізму докладуть максимум зусиль на їх оперативне вирішення.

Д. ЩЕРБАКОВ,
зав. кафедрою
наукового комунізму,
професор.

ВСЕСОЮЗНИЙ СЕМІНАР В ОДУ

У Великому актовому залі Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова відбулось відкриття всесоюзного семінару, присвяченого проблемам охорони геологічного середовища у зв'язку з водогосподарським і енергетичним будівництвом на Україні.

Його організатори — Академія наук СРСР, Академія наук УРСР, Українське республіканське товариство охорони природи, Одеський держуніверситет. В роботі семінару беруть участь представники не тільки Ук-

раїни, але і інших республік. Це вчені і спеціалісти різних наукових і громадських організацій, які займаються вивченням, дослідженням і охороною земних надр — всього біля двохсот чоловік.

Вступним словом відкрив семінар голова наукової ради інженерної геології і гідрогеології при АН СРСР академік Є. М. Сергеев.

Які особливості гідрологічних і інженерно-геологічних досліджень, охорони геологічного середовища в районах техногенного підтоплення в

межах міських і промислових агломерацій, міліоративних земель, в зонах впливання великих водосховищ? Ці актуальні питання геологічної науки і природоохорони були порушені в доповідях першого дня роботи семінару, з якими виступили А. Є. Бабінець, А. Б. Ситников, В. М. Шестопалов, які представляють на семінарі Інститут геології Академії наук України, І. Л. Тимченко із Мінводгоспу УРСР, представник республіканського Міністерства геології Є. А. Яковлев, проректор ОДУ професор І. П. Зелінський, співробітники «УкрГІНТИЗа» Р. А. Смірнов та А. А. Гриза.

ДОПОВІДІ, РЕФЕРАТИ

Як відомо, літом в Одеському університеті відбулась підсумкова науково-теоретична конференція професорсько-викладацького складу та співробітників-слухачів методологічних і теоретичних семінарів, присвячена 80-річчю II з'їзду РСДРП — «Зростання ролі КПРС в умовах розвинутого соціалізму».

Високу оцінку серед учасників конференції одержала доповідь професора Н. М. Якупова. Нижче помістимо цю доповідь за скороченою стенограмою.

80-річчя II з'їзду, на якому була створена більшовицька партія — подія всесвітньо-історичного значення. Другий з'їзд завершив процес об'єднання революційних марксистських організацій Росії на ідейних, політичних і організаційних принципах, розроблених В. І. Леніним. На історичну арену вийшла партія нового типу — партія робітничого класу, партія наукового комунізму, партія соціалістичної революції і комуністичного творення.

Створення партії більшовиків явилось закономірним результатом суспільного розвитку, стало поворотним пунктом визвольної боротьби російського і міжнародного пролетаріату. На рубежі двох віків капіталізм вступив в стадію імперіалізму, що загострив всі соціально-економічні протиріччя. З виключною силою ці протиріччя проявились в Росії. В Росію перемістився центр світового революційного руху. Завдання поєднання робітничого руху з науковим соціалізмом викликали об'єктивну історичну необхідність створення пролетарської партії.

В. І. Ленін в 1893—1903 роках проводив титанічну роботу по підготовці партії. Він вів боротьбу проти опортунізму і ревізіонізму, за подолання ідейного розброду і хитання. Узагальнивши до-

повідь революційного руху, Ленін розробив струнне вчення про пролетарську партію нового типу, розробив план створення такої партії.

Теоретична робота В. І. Леніна була невіддільна від його практичної діяльності. Справжнім початком пролетарської партії явився організований В. І. Леніним в 1895 році «Союз боротьби за звільнення робітничого класу». I з'їзд РСДРП, котрий відбувся в 1898 році, проголосив заснування партії, але не зміг створити її як єдину централізовану організацію. Видатну роль в ідейній, політичній та організаційній підготовці партії зіграла ленінська «Іскра», вона виробила принципи такої партії.

Завдання створення єдиної, централізованої партії виконав II з'їзд РСДРП, що відбувся з 30 липня по 23 серпня 1903 року. З'їзд завершив процес об'єднання революційних марксистських організацій Росії на ідейних, політичних і організаційних принципах, розроблених Володимиром Іллічем Леніним. З'їзд відхилив за-

пропонований бундівцями національний принцип побудови партії і відстояв ідею створення марксистської партії на принципах пролетарського інтернаціоналізму.

В. І. Ленін і його прибічники на з'їзді отримали перемогу над опортуністами, котрі ратували за створення

ВИПУСКНИЙ ВЕЧІР ВСЕ Ж ВІДБУВСЯ

Йшов червень 1941 року. Випускні екзамени студентів підходили до кінця. Залишалося ще скласти державний екзамен з економічної географії. Вже почала працювати комісія по організації традиційного випускного вечора, кожний освоювався з новим місцем призначення на роботу: обмінювались адресами, будували плани, мріяли...

Але не відбувся відпочинок, не було прогулянки, гуляння. Грізний воєнний шквал, віроломне вторгнення найлютішого ворога — нечисті фашистської — розкинуло нас по фронтах Великої Вітчизняної, не давши навіть попрощатися один з одним. Останній екзамен довелося складати в умовах уже воєнного часу. Намічений традиційний вечір так і не зміг провести. Не маємо і випускної колективної фотографії — не до неї тоді було... Багатох із нас уже не дорахуватися.

Особливий випуск, тепер уже легендарний. Та в пам'яті живих не канули в безвість п'ять давно минулих студентських років. Вогник жаданої зустрічі не погасав у кожному з нас, пройшовши через всі бурі та випробування війни. Цей вогник довго розгорався поступово, по крупинці відновлювались зв'язки. Довгі пошуки, знахідки, втрачені... І ось зараз, через 42 роки, цей вогник розгорівся з такою силою, що, не дивлячись на ніякі перешкоди, зібрали всіх тих, хто залишився на життєвому посту — від Уралу до Сибіру, від Чорного моря до Заполяр'я, з усіх куточків нашої країни, — під одним дах, під крило нашої «Альма-Матері» — геофак Одеського державного університету. Зібрали всіх, хоча і на

коротку, але таку реальну і жадану годину.

Зібралося нас 18 осіб із 46. На багатьох фронтах воювали С. Агафонов, Л. Бібік, Д. Богуненко, Г. Вітвіцький, І. Вітис, Г. Голубев, С. Городищев, З. Гроссман, А. Ліпкін, Г. Олейниченко, А. Погофознюк, Р. Шапіро, Героїчно загинули Є. Гусаків, С. Савченко, І. Файнбрун, І. Черичанський. В партизанському русі активну участь брала Ю. Каменська, а також Н. Коваленко. Наближали Перемогу своєю працею в тилу Є. Волошин, С. Воскобойникова, Є. Казмірчук, О. Косс, Н. Погорелова, Н. Різер, С. Шінберг та інші.

Нещодавно в новому будинку геофаку відбулась догвождана зустріч. В той же день відбувся також імпровізований, свого роду випускний вечір.

Зібрались вони, тепер уже ветерани Великої Вітчизняної війни і праці, посивіли, але юні серцем, з бойовими і трудовими нагородами, ті, які нічого не забули і пам'ятали один про одного — випускники того самого 1941 року.

В 42-у річницю побачили свій університет, своїх однокурсників, згадали тих, чий імена золотими літерами вписані на мармуровій дошці факультету — загинувших на полях Великої Вітчизняної війни. І, нарешті, колективно сфотографувалися — однокашники, єдиновірці, товариші.

Так, наш випускний вечір все ж відбувся!..

Л. БІБІК,
С. ВОСКОБОЙНИКОВА,
Г. ОЛЕЙНИЧЕНКО,
випускники геофаку
1941 року.

ВСЕСВІТНЬО-ІСТОРИЧНА ПОДІЯ

конституційної, реформістської партії. Другий з'їзд створив справжню революційну партію, партію більшовиків. «Більшовизм існує як течія політичної думки і як політична партія з 1903 року», підкреслював Володимир Ілліч Ленін.

Комуністична партія по праву називається **ленінською**. Володимир Ілліч був її основоположником, організатором і керівником. В. І. Ленін стояв біля витоків партії, створював її організацію, розробляв її програму і тактику, керував її практичною діяльністю по революційному перетворенню суспільства.

Понад 30 років все життя нашої партії проходило через мозок і серце Леніна, доля партії була її власною долею. Створюючи бойову марксистську партію російського пролетаріату, Ленін критично переробив весь попередній досвід світового революційного визвольного руху.

В. І. Ленін не тільки сприйняв вчення К. Маркса і Ф. Енгельса, але і розвинув їх вчення стосовно до умов слохи імперіалізму, зробив висновок про можливість пе-

ремоги соціалізму, спочатку в одній, окремо взятій країні, дав відповіді на корінні питання визвольного руху робітничого класу. Ленінська партія виникла на найміцнішій базі теорії марксизму, стала законною спадкоємицею всього кращого, що дав революційний

соціалістичний рух на Заході і в Росії. Створена В. І. Леніном партія нового типу принципово відрізнялась від соціал-демократичної партії Заходу. Право називатися марксистською партією нового типу має лише та партія, котра спрямовує свою діяльність на підготовку пролетаріату до завоювання державної влади і притому — саме на завоювання влади в формі диктатури пролетаріату, — вказував В. І. Ленін. Програма нашої партії, прийнята II з'їздом РСДРП, ясно і чітко поставила завдання завоювання диктатури пролетаріату в якості необхідної умови соціалістичної революції, придушення опору експлуататорських класів, будівництва нового суспільства.

Жовтневої соціалістичної революції відкрила нову еру — еру переходу від капіталізму до соціалізму.

В жовтні 1917 року, коли партія Леніна очолила першу переможну пролетарську революцію, вона нараховувала в своїх рядах 350 тис. комуністів. Нині КПРС нараховує в своїх рядах понад 18 млн. членів партії.

В умовах розвинутого соціалізму, ставши партією всього народу, КПРС не втрачає класового характеру і за своєю природою залишається партією робітничого класу.

В сучасних умовах роль комуністичної партії в житті радянського суспільства неухильно зростає.

Комуністична партія з моменту заснування незмінно керується принципами пролетарського, соціалістичного інтернаціоналізму. КПРС проводить велику роботу по зміцненню дружби і співробітництва з братніми країнами соціалізму, бореться за дальше спільне і згуртованість міжнародного комуністичного руху, проводить лінію на зміцнення позицій міжнародного комуністичного руху, його згуртованості на основі марксизму-ленінізму, пролетарського інтернаціоналізму. Наша партія активно підтримує боротьбу народів, які звільнилися, за свою політичну і економічну незалежність. КПРС, керуючись ленінським принципом мирного співіснування держав з різним соціальним ладом, послідовно і неухильно бореться за збереження і зміцнення миру.

Н. ЯКУПОВ,
професор, зав. кафедрою
історії КПРС.

ПРОДОВОЛЬЧА ПРОГРАМА: ІСТИНА І ВИГАДКИ

Характеризуючи особливості сучасного історичного періоду, Генеральний секретар ЦК КПРС товариш Ю. В. Андропов вказував на червеному (1983 р.) Пленумі ЦК КПРС: «... він позначений небувалом за весь післявоєнний період за своєю інтенсивністю і гостротою протисторою двох полярно протилежних світоглядів, двох політичних курсів — соціалізму і імперіалізму. Ідеологічна боротьба за умри і серця мільярдів людей на планеті, і майбутнє людства залежить великою мірою від результату цієї ідеологічної боротьби».

Велику увагу в ідеологічній боротьбі проти комунізму буржуазна пропаганда приділяє, зокрема, перекрученню Продовольчої програми СРСР, затвердженої травневим (1982 р.) Пленумом ЦК КПРС. Якими тільки інсинуаціями не ряснують сторінки буржуазних газет і журналів — і нібито продовольча криза в Росії, і катастрофа в землеробстві, і провал соціалістичних перетворень у сільському господарстві. Робляться навіть прогнози — гороскопи, які співставляють посуху 1933 і 1983 рр. і передбачають голод у нашій країні. І хоч не всі читачі в капіталістичних країнах вірять в сенсаційні заголовки, залишається враження, що в росіяні кепські справи, адже диму без вогню не буває. Тому необхідно розібратися, де дим, а де вогонь.

Якщо говорити в масштабі планети, то проблема продовольчого голоду виникла в 70-х роках. І далеко не випадково. Відомі статистичні дані ООН: від голоду страждають у світі 700 мільйонів чоловік, щороку вмирають 25 мільйонів. У зв'язку із зростаючою нестачею продовольства були організовані «Римський клуб», членами якого є представники 150 держав, «Комісія 2000 року» в Парижі, «Всесвітня організація досліджень майбутнього» при ООН та ін. Проблема забезпечення населення Землі продовольством дуже гостра. В опублікованих песимістичних прогнозах Форрестера, Медоуза, Тоффлера, Хейлброннера пророкується «глобальна катастрофа», «демографічний ви-

бух», «світовий голод».

Песимістичні прогнози буржуазних ідеологів ґрунтуються на прискоренні зростання населення планети. Дійсно, першого мільярда населення на нашій Землі було досягнуто за 10 тисяч століть — до 1850 року. Другого — вже за 80 років — у 1930 році. Для досягнення третього мільярда знадобилось усього 30 років (1960 р.). У 1976 р. населення Землі становило 4 мільярди. П'ятого мільярда орієнтовано буде досягнуто до 1989 року. Щорічний темп зростання населення становить 1,9 процента, продовольства — 2,1 процента. При нерівномірності розподілу продовольства по планеті у ряді континентів і регіонів дуже відчутна хода наступаючого голоду. Вихід може бути тільки один — удосконалення культури землеробства, інтенсифікація сільськогосподарського виробництва, впровадження нових технологій, спеціалізованої техніки.

Тим часом розвинуті капіталістичні країни не зацікавлені в інтенсифікації землеробства в третьому світі. В результаті тут продовжують панувати анархія, часто феодальні земельні відносини. Майже жодна молода держава неспроможна прогнати себе. Продовольча проблема в країнах третього світу продовжує загострюватись.

Але і в розвинутих капіталістичних країнах 15—20 процентів населення живе нижче офіційного рівня бідності. Зростаюча армія безробітних, яка досягла 12—15 процентів працездатного населення, безпрецедентні темпи зростання інфляції постійно збільшують незабезпеченість предметами першої необхідності. Офіційне ж визнання існуючої продовольчої проблеми сталося набагато раніше. Зокрема, у Великобританії перша продовольча програма була прийнята в 1949 р., у США — в 1954. Постійне прийняття державних продовольчих програм коментується у пресі статтями про труднощі в сільському господарстві. Але буржуазні писакі уникають слів про катастрофу, провал у землеробстві. А от щодо Продовольчої програми

СРСР і ходу її реалізації, апологети капіталізму не шкодують чорних фарб. Тим часом зовсім очевидним є неоективний, тенденційний характер цих нападок буржуазних авторів.

У нашій країні продовольча проблема виникла набагато пізніше, ніж у капіталістичних і молодих національних державах. Ніколи нам не загрожувало і не загрожувало продовольчий голод. Отже, точніше, виникла проблема структури харчування, підвищення його якості, яка планомірно вирішується на основі Продовольчої програми. Продовольча програма СРСР ставить за мету дальше підвищення добробуту, задоволення науково-обґрунтованих життєвих запитів кожної радянської людини. Її реалізація дозволить планомірно вирішувати завдання стійкого постачання населенню продуктів харчування при збереженні стабільних цін у масштабі всієї країни.

За рівнем загального забезпечення населення продовольством Радянський Союз входить до десятки найбільш розвинувтих країн світу. Населення СРСР становить 6 процентів від загальної кількості людей на планеті, а припадає на нашу країну 13 процентів світового виробництва зерна, 20 — молока, 10 — м'яса, 12 — яєць. За даними міжнародної організації по продовольству при ООН, середньодобове споживання калорій на людину в світі становить 2590; у країнах Західної Європи — 3378; в СРСР — 3445. Міжнародна статистика спростовує провокаційні прогнози «труднощів» у соціалістичній економіці, і західні читачі все більш втрачають до них інтерес.

Для підтримання однієї з найважливіших ідеологічних версій імперіалістичної пропаганди про неможливість соціалістичних перетворень широко використовується метод фальсифікованих порівнянь окремих періодів розвитку СРСР. В останні роки вихідним пунктом співставлень став період 1929—1931 рр., протягом якого проходила колективізація сільського господарства. Основне завдання буржуазної преси — довести вічність

приватної власності на землю, неможливість розвитку сільського господарства на основі колективної власності. Але зробити це важко в умовах аграрної кризи в капіталістичних країнах, масового руйнування селянських господарств. Сьогодні третя частина безробітних у світі капіталу — сім'ї фермерів.

У 1983 році одним із варіантів антирадянщини стала версія про штучний голод на Україні 50 років тому. Мовляв, не посушливі 1932—1933 рр. у РРФСР і на Україні привели до зниження валового збору сільськогосподарської продукції, а колективізація сільських господарств, ліквідація куркульства. Продовольчі труднощі на Україні були нібито викликані «реквізицією врожаю» Росією і т. п. Навіть не згадується, що колективізація ліквідувала вікову відсталість сільського господарства, покликана до творчої праці величезні маси трудового селянства. Насправді ж нестача продовольства на Україні, як і в Поволжі, була результатом жорстокої посухи. Середня врожайність зернових на Україні тоді становила лише 10 центнерів з гектара (порівняймо, у 80-ті роки — близько 30 центнерів з гектара).

Отже, буржуазна підтасовка не витримує ніякої критики. Звернімося до фактів. За минулі три п'ятиріччя на зміцнення матеріально-технічної бази сільського господарства України і соціально-культурне будівництво на селі направлено 60,6 мільярд карбованців. Подвоїлась потужність машинно-тракторного парку. Повсюдно впроваджується комплексна механізація, індустріальна технологія. З цілковитою підставою можна говорити про 50-річний ювілей безперечних перемог колективізованого сільського господарства.

Наші успіхи не означають, що окремих труднощів, проблем у сільському господарстві вже немає. Ще не завершена в СРСР комплексна інтенсифікація сільськогосподарського виробництва. Як наслідок — велика його залежність від природних, кліматичних змін. За останні десятиріччя спостерігаю-

ться збільшення посушливих періодів як в усьому світі, так і на території нашої країни. У 50-х роках в СРСР відзначені чотири посухи (1951, 1954, 1955, 1957 рр.); у 60-х — 5 (1963, 1964, 1965, 1967, 1969 рр.); у 70-х — 5 (1972, 1974, 1975, 1979, 1980 рр.); у 80-х — 3 (1981, 1982, 1983 рр.). Як бачимо, раніше між посухами спостерігались сприятливі роки. Але 5 посух підряд (1979—1983 рр.) не мали раніше місця. Несприятливий вплив посушливого періоду на темпи й кінцеві результати сільськогосподарського виробництва очевидні.

Тому такою своєчасною і необхідною є Продовольча програма СРСР. Результатом величезної роботи партії, держави, всього народу є успішне виконання її завдань. У процесі становлення єдиного агропромислового комплексу відбувається поступове подолання залежності сільського господарства від несприятливих природно-кліматичних умов. До 1990 року буде досягнуто задоволення потреб радянських людей в основних продуктах харчування відповідно до раціональних світових норм споживання.

Жодна держава світу не може поставити і вирішити таких масштабних, перспективних, гуманних завдань, як продовольча програма СРСР. Більше того, тільки на основі об'єднання зусиль всього людства можливе повсюдне піднесення сільськогосподарського виробництва, забезпечення населення продовольством, підвищення рівня життя трудящих. Цей шлях життєво необхідний населенню Землі, він протистоїть нарощуванню гонки озброєнь, нагнітання міжнародної напруженості, які забирають на непродуктивні цілі величезні матеріальні й трудові ресурси.

Таким чином, нема й не може бути безвихідності нашої цивілізації. Шлях її розвитку — економічне співробітництво між державами у вирішенні найсучасніших проблем, насамперед продовольчої.

Н. ПІЛЬГУЙ,
професор, доктор економічних наук.

Обрії видавництва «Молодь»

Книжки з маркою видавництва «Молодь» давно здобули широку популярність серед читачів різного віку, різних професій та уподобань. Тут побачили світ видання найрізноманітнішого профілю. «Молодь» постійно підтримує тісну співдружність з письменниками усіх поколінь, активно пропагує здобутки багатонаціональної радянської літератури, знайомить читачів з творчістю майстрів слова соціалістичних країн, прогресивних літераторів світу.

Що ж нового, цікавого слід чекати читачам найближчим часом? Які вони, літературні обрії «Молоді» нинішнього, 1983 року? Про це розповідає у своєму інтерв'ю директор видавництва Володимир Бурбан.

— Володимире Яковичу, якими новинками збагатиться бібліотека вітчизняної і світової класики?

— Хоч діапазон у «Молоді» надзвичайно широкий (маємо видавати книжки практично про все, що хвилює і цікавить юнацтво), художня література посідає у наших планах чільне місце.

У практиці видавництва утвердилась серія «Джерело». Хочу нагадати, що назву цю ми взяли з відомого вислову Максима Горького «Любіть книгу — джерело знань...», який стоїть на титулі кожного видання. Серію задумано як бібліотеку найкращих творів вітчизняної і світової літератури для підлітків та юнацтва. Всього тут побачили світ уже близько 50 книжок. Це роман «Як гартувалась сталь» і «Народжені бурєю» Миколи Островського, «Молодість» Олександра Бойченка, «Школа» Аркадія Гайдара, а також твори зарубіжної класики — «Спартак» Рафаелло Джованьолі, «Овід» Етель-Ліліан Войнич, «Мартін Іден» Джека Лондона, «Легенда про Уленшпігеля» Шарля де Костера та інші.

Нинішнього року «Джерело» поповнюється «Нарисами бурси» Миколи Помяловського, автобіографічною повістю Костянтина Паустовського «Далекі літа», романом класика угорської літератури Гези Гардони «Зірні Еге-

ра», збіркою відомого американського майстра новели О'Генрі «Останній листок», цікавим романом французького письменника минулого століття Теофіля Готье «Націтан Фракасс».

— А що пропонує «Молодь» шанувальникам сучасної поезії і прози?

— Книгу нових творів лауреата Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка Дмитра Павличка, збірку «Жолудь» поета Павла Мовчана, книгу Лідії Кульбак «Дива кольорові». Микола Сом у збірці «Присвяти і послання» підтвердив свій не тільки ліричний, а й гумористичний хист. Любітелям дотепного слова адресує свою книжку «Від щирого серця» поет-гуморист Іван Немирович.

Широко представлена і сучасна українська проза. Новий роман лауреата Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка Юрія Мушкетика «Віхола» — це гостропсихологічний твір, у якому досліджуються людські характери, суворі фронтові будні років Великої Вітчизняної війни. У документальній по-

вісті «Будинок мого дитинства» Любов Забашта розповідає про мужніх жінок-патріоток, які в жорстоких умовах фашистської окупації, ризикуючи власним життям, врятували близько 100 дітей.

— Як і завжди, у редакційному портфелі «Молоді», мабуть, є цікаві твори молодих авторів?

— Ми завжди намагаємося тримати в полі зору перспективних молодих письменників, допомагаємо їм у творчому становленні. Ось і цього року видавництво дало півтитул в життя першим книгам талановитих авторів: до прикладу, поетичним збіркам киянина Віктора Грабовського і Петра Куденка з Чернігова, прозовий — Василя Портяка з Фастова.

1983 рік багатий для видавництва і на книжки молодих поетів та прозаїків, які активно утверджують себе в літературі. Це збірки поезії «Вікна» Любові Голоти, «Море» Геннадія Мороза, прозові твори лауреата премії видавництва «Молодь» ім. Павла Усенка Віктора Положія, гумористів Віктора

Семеняки з Полтавщини та Юрія Прокопенка з Києва.

— А що нового на орбітах художнього перекладу?

— Практика ґрунтовного ознайомлення читачів з кращим доробком літераторів братніх союзних республік та зарубіжних країн, можна сказати, уже стала нашою видавничою традицією. Цього року це популярну серію продовжує збірка відомого молдавського поета Лівіу Даміана в перекладах провідних українських майстрів слова. Триває випуск антології молоді прози країни. Після завершення схвально зустрінutoї громадськістю 15-томної антології поезії братніх народів СРСР ми приступили до нової серії «Молода поезія країн соціалістичної співдружності». Читачі вже одержали книги «Ритми Гавани» (Куба), «Вересневі Балкани» (Болгарія), «Весняна Влтава» і «Веселка Татр» (Чехословаччина), «Хвиля Балагону» (Угорщина). Готується до видання збірка молоді поезії В'єтнаму.

Вийде у перекладах українською мовою і ряд прозових книг письменників Радянського Союзу та інших соціалістичних країн.

Літературна сторінка

ДІВЧА

Притулившись до вишні,
молоде,
Плакало від радості дівча.
Сльози щастя бігли до
грудей,
Сонячно іскрились ув очах.

І чому так веселилося воно,
Хлопало весною із-під брів?
То проріс в грудях, немов
зерно,
Першого кохання юний спів.

І крізь плач сміється молоде
В неповторній радості дівча.
І збігають сльози до грудей.
І сміються сонячно в очах.

У ПОЛОНІ
КОХАННЯ

Усміхнулись люди мені
І привітно, і радісно
й ясно.
Наче сонця ясні промені
Вигравали усмішки
прекрасно.

Та коли усміхнулася ти —
Я застиг в здивуванні, мов
скеля.

Захитались підлога і стеля.
Закрутились навколо світи!...

С. ПРУДНИКОВ,
студент III курсу
філологічного факультету.

СОНЕТ
КОСМІЧНИХ
ПОЛЬОТІВ

Сини Землі, підкорювачі
неба,
Колумби нерозгаданих світів.
Акорд мажорний червоно
гримів
Під зорями — прелюдія
квітнева!

Вогонь і розум поборили
вись,
Дощ метеорний на обшивку
кравав,
І срібні траєкторії парабол
Неначе руки, в Космос
протяглись.

Це мій народ вславляє вік
Землі,
Він в труднощах себе
не осоромив.
Несе вперед, не знаючи
утоми,

Планети щастя на нові
щаблі.
А з пристаней недремних
космодромів
Нові стартують в небо
кораблі.

Анатолій СЕДИК.

Редактор В. НІКОЛАЄВ.

Ректорат, партком і
колектив геолого-гео-
графічного факультету
висловлюють глибоке
співчуття професору
Олександрову Григорійовичу
ТОПЧІБЕВУ з при-
воду тяжкої втрати —
смерті батька.

Ректорат, партком
і колектив факультету
РГФ висловлюють глибоке
співчуття завідуючій
кафедрою англійської
лексикології професору
Валерію Андрійовичу
КУХАРЕНКО з
приводу тяжкої втрати —
смерті чоловіка.

В. БЕЛЕЙ

Натурно завывала судь-
бина по оврагам и бу-
еракам, слезно жадуясь на
горькую долю свою. Жаво-
ронка в небе сменил ворон,
а поля кишат разжиревши-
ми от человечины волчьими
стаями. Протяженность жиз-
ни измеряется полетом стрелы
или взмахом кривой тата-
рской сабли. Пал Киев.
Пала Рязань. Горе и скорбь
надолго поселились в дре-
ней славянской земле. «Тата-
ры!» Сколь уст в ужасе
произносило это страшное
слово. Маленькие, кривоно-
гие, в меховых шкурах, они
пришли на русскую землю,
чтобы овладеть ею.

Ивашка выскочил из из-
бы, поглубже натянул шап-
ку и направился к лесу.

— Так и быть, — думал
он, — подамся хоть к черту
на рога, вот и весь сказ!
Надоело здесь: все маешься
да маешься, а дела крепко-
го нетути. «А штоб тебя!»
— в сердцах крикнул он на
тощую, одичавшую собаку,
выскочившую из-под самых
Ивашкиных ног, испугав-
шую его, Ивашку Сыча. Хо-
тел было запустить ей
вслед чем-нибудь тяжелым,
но передумал, пожалел.

— Не, — думал он, —
тварь обидеть, все так, што
хорошего человека оскор-
бить. Сказывали люди, буд-
то шла как-то бабка Нас-
тасья, што возле княжьего
терема пироги с требухой
торгует, а навстречу ей со-
бака: бежит, да так радост-
но хвостом виляет, словно
хозяйку повстречала, и все
на лоток глядит. Подбежала
и давай ласкаться. А бабка-
то, Настасья, хват за пиро-
ги, — и уронила один. Соба-
ка только к нему, а она ее
со всего маху ногой. Бед-
ная тварь отлетела и как
сквозь землю провалилась.
А появился на этом месте
старичок: весь в лохмотьях,
борода давно нечесана, се-
дой как лунь, и говорит:
«Ты пошто, бабка, собаку
гонишь, — пирога жаль ста-
ло?» А бабка ядреная попа-
лась, возьми да и окрести
его бранным словом...

Глянул старик на нее су-
рово и молвил: «Молись го-
споду, старая, потому как
хулу возмешь осмелилась!
Простит тебя господь... да
после... как сама нужду
познаешь».

Изрек и пропал. Была то

правда или нет, Ивашка и
сам толком не знал. Толь-
ко стали опосля люди пого-
варивать, что у бабки Нас-
тасьи поначалу в темень-
тати всю деньгу побрали, а
погода и изба занялась. Ту-
шить кинулись — да куда
там: поди, спаси избу от
огня, коли ветер крепкий!

Очнулся Ивашка от своих
раздумий, когда подошел до
первых деревьев: начался
лес.

— Што делать-то будем,
Ивашка, — вслух сназал он
себе, шоргая лаптем по сне-
гу, стараясь достать до зем-
ли. Живота тутоты нет —
бабка вконец изведет!

Уж три недели прошли
как схоронил Ивашка отца
с матерью, а все ж боль на

шійся юридивый стоял пе-
ред ним на коленях и про-
тягивал в мольбе руки, оце-
рившись обнажив гнилые
зубы. На шею у него болта-
лся толстый кусок веревки,
затянутый петлей, медью
отдавал большой нательный
крест. Взъерошенная голо-
ва была тронута сединой.
Через все лицо — страш-
ный шрам, скрививший его
как корень старого дуба. И
все это порождение челове-
ка было облачено в бывшие
когда-то роскошной одеж-
дой лохмотья.

— «Дурень» — пронес-
лось в Ивашкиной голове,
но в просьбе не отказал. Вы-
нул из сумы мех с водой и
ковригу хлеба. Протянул.
Юродивый с жадностью на-

крут. «Неужто конец? — по-
думал Ивашка, крепче сжи-
мая рукоять посоха. — Хочь
бы палицу какую — и то
подмога», — олять подумал
он и заметался в кругу на-
правленных на него копий,
надеясь вырваться. Татары
тем временем начали пока-
лывать Ивашку острыми
копий, скаля желтые зубы
и забавляясь тем, как он,
разбежавшись в очередной
раз, останавливался перед
стальными жалами в самое
последнее мгновение и сно-
ва отбегал. Пожилый десят-
ник, щуря раскосые глаза,
прикидывал сколько он вы-
ручит серебра за молодого
уруса, смешно и бесполезно
размахивающего большим
охотничим ножом, и доволь-
но поглаживал редкую бо-
родку.

— В Орду угонют, — ли-
хорадочно соображал Иваш-
ка, натываясь на копыя.

— Не быть! — тут же
отвечал он сам себе.

И снова: копыя... копыя...
Орда... не быть... копыя...
Орда...

— Кто же тогда помсти-
тся за моих родненьких? —
бегал Ивашка по кругу,
вскликая, растирая рука-
вом слезы по лицу.

А татары ржали так, что
еле держались в седлах: до
сих пор им приходилось ви-
деть только плачущих рус-
ских женщин.

Наконец, один из них со-
скочил с лошади и выбил
нож из Ивашкиной руки,
повалил его на землю. Иваш-
ка, вывернувшись, кинулся
было в образовавшуюся
в кругу брешь, но вдруг
остановился, расправил пле-
чи, утер ладонями лицо, за-
тем зажмурился, глубоко
вдохнул и, разбежавшись,
кинулся на копыя оторопел-
ших татар: боли не почув-
ствовал, — только слышал,
умирая, могучий бас прото-
дьякона Еремы из деревен-
ской церкви Преображения:
«Преставляется, Иван Ива-
нов сын, пятнадцати лет от
роду, — отрок русский... за
землю русскую...»

— И за родненьких мо-
их: батьку с матушкой, —
успел еще тихо прошептать
Ивашка.

ФЕДОР МИРОНОВ,
студент
IV курса филолога
(русское отделение).

Харківському театрі імені Т. Г.
Шевченка, в Київському театрі
імені І. Я. Франка. Звернулись
до драми Мирного також
львів'яни.

У 1980 році колектив Одесь-
кого українського театру іме-
ні Жовтневої революції знову
поставив «Лимерівну» (режисер
В. Бялицький). Вистава здобу-
ла схвалення театральної
критики, масового глядача. Ми
стали свідками розв'язання в
соціально-психологічній дра-
мі ніколи не старіючих мора-
льно-етичних конфліктів. Зус-
трілися з цікавими виконавця-
ми І. Чернаською, Г. Бутовсь-
кою, Яковцем, В. Туз, О. Луцен-
ком і іншими.

Та «Лимерівна» хвилею
гладів не лише України, а й ін-
ших міст нашої Батьківщини.
Під час своїх гастролей украї-
нський театр познайомили з
нею глядачів Москви, Вороне-
жа, Іжевська, Щербанова. Не
дивно також, що великий інте-
рес до твору Мирного нади-
хнув і колектив Київської студії
художніх фільмів на створення
в 1955 році кінофільму
«Лимерівна». Це є безперечним
свідченням того, що ми шану-
ємо кращі здобутки нашої ху-
дожньої спадщини минулого, а
серед них і драму Панаса
Мирного «Лимерівна».

Сценічний шлях «Лимерівни»

У цьому році минає 100 років
з того часу, коли під невтом-
ним пером Панаса Мирного
народилася краша з його п'єс
«Лимерівна» (1883), яка по
праву ввійшла в золотий фонд
драматичного письменства. В
основу свого твору письмен-
ник поклав сюжет народної
пісні про те, як у Немиріві в
XVIII ст. мати продала багачеві
свою дочку.

У всій своїй багатогранності
виступають у драмі Наталія
Лимерівна і Василь Безрод-
ний. Юнак і дівчина щиро
кохають одне одного. Та їх-
ньому щастю так і не судило-
ся збутись. Мати, бажаючи до-
чці свій добра (добро бачить
в багатстві), силую Наталію ви-
йти заміж за багатого Карпа
Шкандибенка. Обманом одбу-
рюють Наталію і розлучають з
коханим. Всі разом — і мати,
і хрещений батько, Шканди-
бенко, топчуть людську гід-
ність Наталі, доводять її до
втрати душевної рівноваги і
до самогубства. Це була перша
драма, в якій Мирний, за його
словами, зміг «показати без-
таланну долю життя людсько-
го, високу його душу, тепле

серце» в «темному царстві».

Сценічний шлях «Лимерівни»
був нелегким. Завдяки клопо-
танням І. Я. Франка «Лимерів-
на» Панаса Мирного вже в
1889 році побачила рампи сце-
ни у Львові під назвою «Діти
недолі». З того часу вона міц-
но увійшла в репертуар захід-
ноукраїнських театрів. На ба-
тьківщині автора — Наддні-
пряньській Україні — сценічна
доля «Лимерівни» протягом
кількох десятиліть була зв'я-
зана з ім'ям славетної актри-
си Марії Костянтинівни Зань-
ковецької. І де б не їздила з
гастролями трупа М. К. Садов-
ського, в якій тривалий час пе-
ребувала М. Заньковецька,
драма ця була нерозлучним їх-
нім супутником.

Особливо великий успіх виста-
ва «Лимерівни» мала в Одесі, де
трупа М. Садовського гастро-
лювала майже три місяці (з 24
листопада 1892 до 17 лютого
1893 року). Це був справжній
тріумф М. Заньковецької в ро-
лі Наталі.

Крім М. Заньковецької, май-
же рівнозначний успіх в ролі
Наталі мала також і артистка
трупи П. Саксаганського

Любов Ліницька. Зверталися до
«Лимерівни», крім ушлавлених
на той час труп, і інші колек-
тиви, число яких в 900-х роках
значно зросло.

«Лимерівна» ввійшла до зо-
лотого фонду репертуару украї-
нського радянського театру.
Особливо популярності набула
вистава «Лимерівна» 1937 ро-
ку в Одеській держдрамі (ре-
жисер Д. М. Пихтін). Новою
гранню заіскрилася сценічний
талант Н. Ващенко (Лимерівна),
Л. Мацієвської (Лимериха), Г.
Мещерської (Шкандибиха), І.
Твердохліба (Карпо), Я. Возія-
на (Василь).

Під час евакуації в роки вій-
ни п'єсу Мирного у відновлен-
ні Кисилевича побачили гляда-
чі воєнного 1943 року у м. То-
кман Киргизької РСР. У після-
воєнні роки «Лимерівна» також
з'являється і на інших сценах
України. Вона входить в ре-
пертуар Чернівецького театру
імені О. Кобилянської, Луган-
ського театру імені О. Остров-
ського, Київського пересувно-
го театру — одного з найста-
ріших робітничо-колгоспних
театрів на Україні. Неоднора-
зово ставилася «Лимерівна» в

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул.
П. Великого, 2, держуніверси-
тет, редакція газети «За нау-
кові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії,
24.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13,
внутрішній 841 (з міста
206-841).

«За наукові кадри», орган парткома, ректората, профкома і комітета комсомолу Одеського державного університету ім. Мечникова. (На українському мові).

Друкує тиж. «Чорноморська комуна» Одеського обкому КП України, вул. Пушкінська 32. Тираж 1000 прим. Обсяг 0,5 аркуша формату газети «Правда». Зам. № 12601.